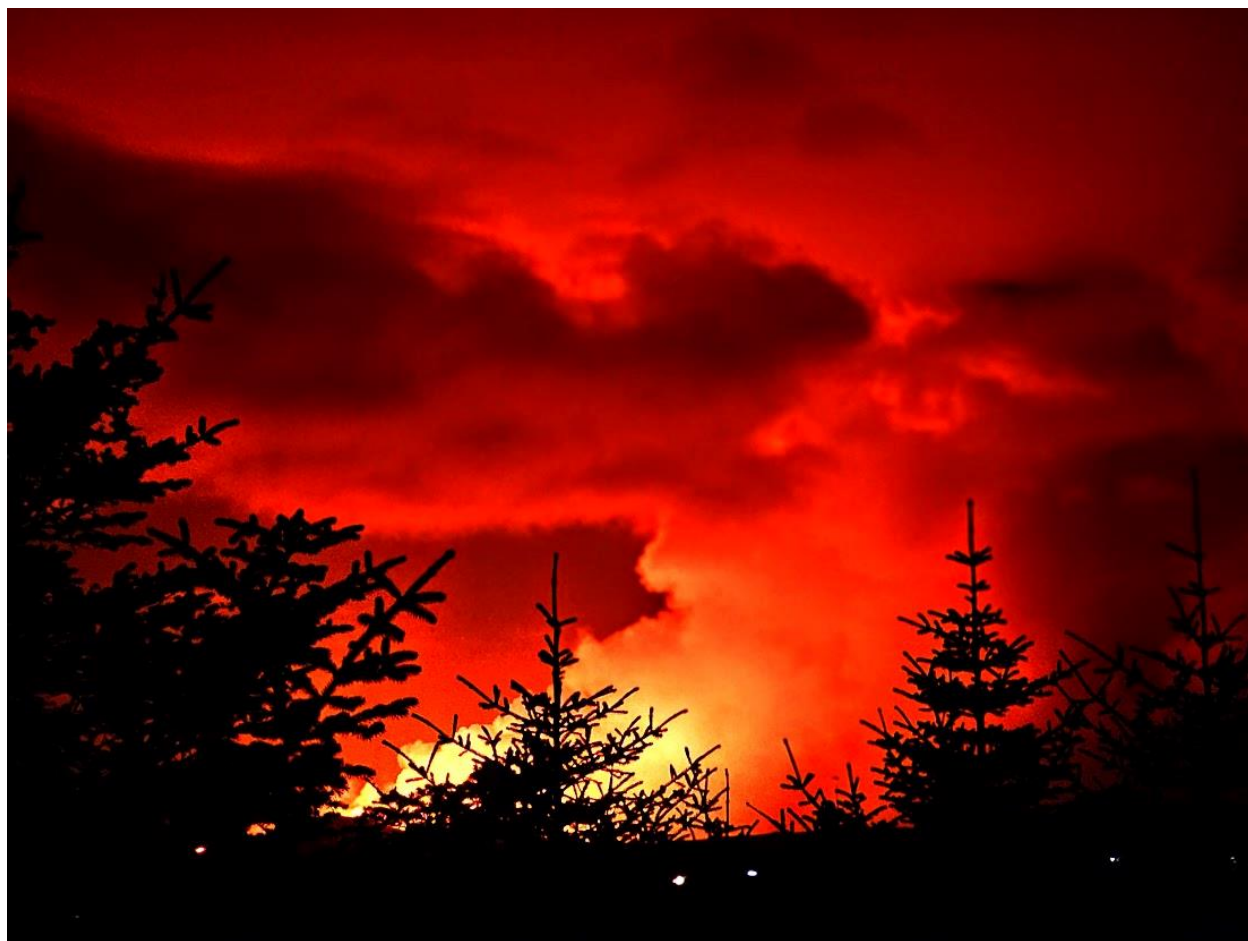

HAGNAÐUR AF STARFSEMI VIRK

ÚTREIKNINGUR MIÐAÐ VIÐ

ÁRIÐ 2023

UNNIÐ FYRIR
VIRK
STARFSENDURHÆFINGARSJÓÐ,
TALNAKÖNNUN HF.
MARS 2024

Efnisyfirlit

Efnisyfirlit.....	2
Myndir.....	2
Inngangur	3
Verkefnið	4
Gögn.....	4
Árangur af starfinu	7
Frávikagreining	11
Hvernig er reiknað?.....	13
Reiknaður sparnaður og niðurstöður bókhalds	15
Niðurstaða.....	17

Myndir

Mynd 1:Dreifing fjölda daga í þjónustu.....	4
Mynd 2: Metnir launaferlar (árslaun) þeirra sem njóta þjónustu VIRK eftir kyni og aldri	5
Mynd 3: Metin meðalárslaun útskrifaðra eftir lengd þjónustu í mánuðum	6
Mynd 4: Reiknaður ábati miðað við stöðu þegar einstaklingur kom til VIRK.....	7
Mynd 5: Hvað sparast mikið við starf VIRK miðað við stöðu við útskrift?	8
Mynd 6: Reiknaður sparnaður 2013 til 2023 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2023 og fjöldi útskrifaður (h. ás)	9
Mynd 7:Reiknaður sparnaður 2014 til 2023 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2023 og fjöldi í vinnu (h. ás).....	9
Mynd 8: Reiknaður meðalsparnaður á útskrifaðan einstakling hjá VIRK 2013- 2023 (fast verðlag 2023)	10
Mynd 9: Reiknaður sparnaður 2013 til 2023 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2023 og fjöldi útskrifaður (h. ás). Óvinnufærni í 36 mánuði.....	11
Mynd 10: Reiknaður meðalsparnaður 2013 til 2023 á útskrifaðan einstakling hjá VIRK 2013- 2023 (fast verðlag). Óvinnufærni í 36 mánuði.....	12
Mynd 11: Framfærsla við grunnmat (framfærsla 1) og við útskrift (framfærsla 1). Hlutfallsleg skipting.....	13
Mynd 12: Kostnaður og reiknaður ábati af starfi VIRK 2023	15
Mynd 13: Skipting ábata af starfi VIRK 2023.....	16

Inngangur

Í þessari skýrslu er áætlaður sparnaður af endurhæfingu í stað þess að vera á bótum bæði frá atvinnurekendum, sjúkrasjóðum, lífeyrissjóðum og Tryggingastofnun ríkisins. Verkið er unnið að ósk Vigdísar Jónsdóttur, framkvæmdastjóra Starfsendurhæfingarsjóðs (VIRK).

Verkið var unnið sem hér segir: Fyrir lá ópersónugreinanleg skrá um alla einstaklinga sem útskrifuðust frá VIRK árið 2023. Um þá voru ítarlegar upplýsingar, meðal annars um kyn, aldur, hjúskaparstöðu, lífeyrissjóð, sem og staða þegar starf VIRK byrjar og þegar einstaklingurinn útskrifast. Er þar átt við hvort menn eru í veikindafrí, í vinnu, á sjúkra/slysadagpeningum, endurhæfingarlífeyri, örorkulífeyri og svo framvegis. Ekki lágu fyrir upplýsingar um laun hvers um sig, en hvaða lífeyrissjóði þeir eru í. Talnakönnun hefur upplýsingar um launakúrvur eftir kyni og aldri í nokkrum lífeyrissjóðum og þær upplýsingar voru notaðar til nálgunar á launum einstaklinganna. Alls voru upplýsingar um þá 1.617 einstaklinga sem luku meðferð (1.758 einstaklingar árið 2022). Nú voru tæplega 93% skráðir í ákveðna lífeyrissjóði (92% 2022). Auk þess voru notaðar upplýsingar frá Ríkisskattstjóra um laun árið 2022 eftir aldri, kyni og hjúskaparstöðu einstaklinga, framreiknaðar með launavísitölu. Ársreikningur kom 18. mars.

Í skýrslu nefndar sem fór yfir þjónustu VIRK (október 2022) kemur fram að laun þeirra sem leita til VIRK eru að jafnaði mun lægri en meðallaun á vinnumarkaði, en nefndin hafði aðgang að upplýsingum um laun, sem ekki eru aðgengileg starfsmönnum VIRK eða Talnakönnunar. Með hliðsjón af þessu voru viðmiðunarlaun lækkuð frá fyrri skýrslum og ábati endurmetinn.

Þess má geta að í framangreindri skýrslu um árangur VIRK er niðurstaðan að: „Þegar litið er á alla sjóðfélaga hefur örorkubyrði lífeyrissjóðanna minnkað nokkuð“, en þegar borin var saman örorkubyrðin 2015-2019 við árin 2000-2004 (áður en VIRK hóf starfsemi) lækkaði byrðin um 13,7% milli tímabila, einkum hjá körlum. Jafnframt var það niðurstaða skýrslunnar að batinn af starfsemi VIRK hafi frá 2013-19 verið um þrefaldur rekstrarkostnaðurinn.

Reiknuð voru laun samkvæmt meðaltali einstaklinga úr viðkomandi lífeyrissjóðum og lengd meðferðar hjá hverjum um sig, lækkuð með hliðsjón af framgreindri skýrslu. Þannig er hægt að setja fram ýmsar niðurstöður um tap samfélagsins af veikindunum og hagnað af endurhæfingu. Útreikningar af þessu tagi geta aldrei verið annað en vísbending. Niðurstöður mótast að sjálfsögðu af þeim forsendum sem menn gefa sér og í mörgum tilvikum er erfitt að sannreyna, því ekki er hægt að segja hvernig fólki hefði reitt af ef það hefði ekki verið í endurhæfingu. Talnakönnun hefur ekki lagt sjálfstætt mat á forsendur sem lagðar eru til grundvallar, en miðað við þær benda útreikningarnir benda til þess að starfið sé arðbært.

Benedikt Jóhannesson vann útreikninga.

Reykjavík 19. mars 2024,

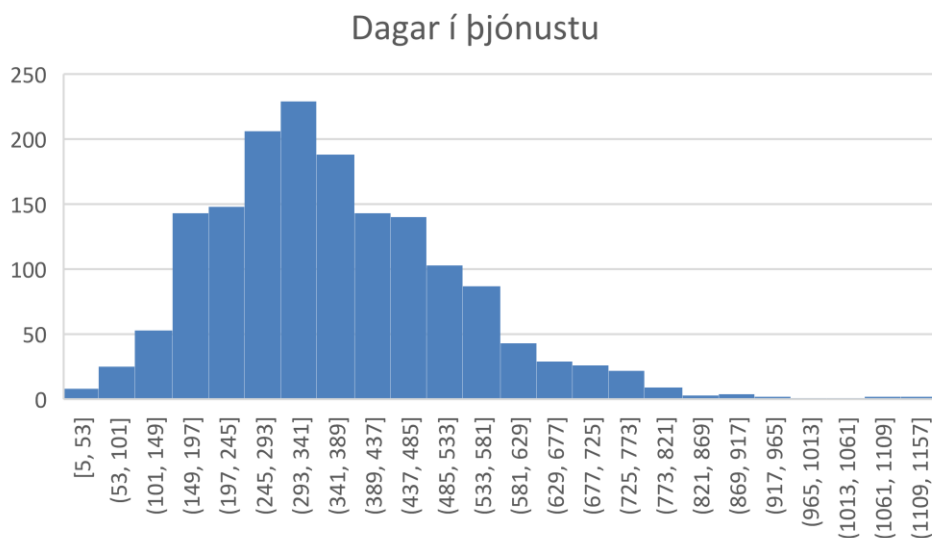
Verkefnið

- ▶ Ætlunin er að reyna að finna mælikvarða á sparnað af starfsemi VIRK sem taki mið af raunverulegum árangri undanfarin ár.
- ▶ Starfsemi eins og VIRK sýnir í bókhaldi fyrst og fremst kostnað. Árangurinn, sem felst í því að flýta endurhæfingu og stytta tímabil óvinnufærni og minnka tíðni örorku, er ekki mældur til fjár.

Gögn

- ▶ Ópersónugreinanleg gögn fengust frá VIRK yfir alla þá sem útskrifuðust árið 2023, alls 1.617 einstaklinga, 1.142 konur og 475 karla.
- ▶ Þar komu fram helstu lýðfræðilegar upplýsingar eins og aldur, kyn, hjúskaparstöðu, menntun og fleira. Öll gögn eru ópersónugreinanleg.

Mynd 1: Dreifing fjölda daga í þjónustu

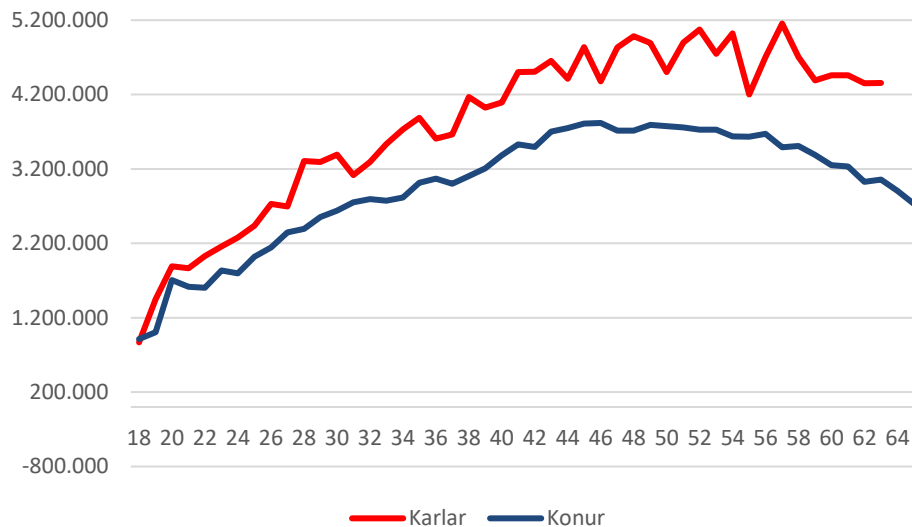
Útreikningar Talnakönnunar.

Myndin sýnir að þegar horft er á daga dreifist fjöldi daga í þjónustu nokkuð reglulega, langflestir eru á milli 144 og 528 daga (6 ½ til 17½ mánuð) í þjónustu hjá VIRK.

Ekki komu fram upplýsingar um laun, en þau voru annars vegar áætluð skv. meðallaunum í þeim lífeyrissjóði sem einstaklingurinn var skráður í eða sambærilegum lífeyrissjóði. Einnig voru reiknuð meðallaun samkvæmt RSK eftir kyni, aldri og hjúskaparstöðu á árinu 2023. Tekið var meðaltal af þessum tveimur stærðum. Fylgni milli þessara tveggja nálgunartalna var lakari en oft áður ($r^2=0,38$), en munurinn undirstrikar þó að einungis er um nálgun að ræða. Athugun nefndar sem hafði betri aðgang að raunverulegum launum þeirra sem hafa notið þjónustu VIRK sýndi að þau eru mun lægri

en almennt gerist á vinnumarkaði. Með hliðsjón af þessum niðurstöðum voru launatölur í útreikningunum hér lækkaðar. Skýringin er líklega sú að sumir þeirra sem komu til VIRK hafa ekki haft fulla starfsgetu í nokkurn tíma.

Mynd 2: Metnir launaferlar (árslaun) þeirra sem njóta þjónustu VIRK eftir kyni og aldri

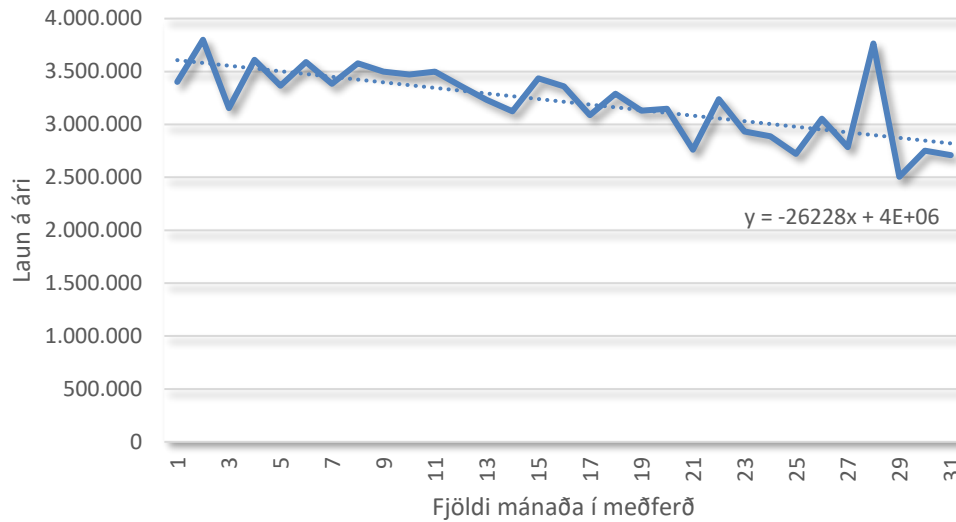
Útreikningar Talnakönnunar. Byggt er á nálgunum um laun.

- ▶ Mynd 2 sýnir svipaða ferla og sjá má í flestum lífeyrissjóðum, þ.e. tekjur aukast til 45 ára og standa í stað fram yfir sextugt en lækka eftir það. Karlar eru með hærra tekjur en konur. Þeir eru aftur á móti færri og sveiflur því meiri frá meðalkúrvu.
- ▶ Rétt er að leggja áherslu á að hér er ekki miðað við raunverulegar tekjur þessara einstaklinga heldur reiknaðar meðaltekjur eftir aldri og kyni út frá því í hvaða lífeyrissjóði þeir eru með framangreindri lökkun. Hjá þeim sem ekki eru með skráðan lífeyrissjóð er miðað við launadreifingu í lífeyrissjóði, sem er blandaður með félaga úr mörgum stéttum.

Gerðar voru ýmsar prófanir á gögnunum og ekkert benti til þess að í þeim væru neinar meiriháttar villur.

Reiknuð meðallaun þeirra 1569 sem voru í meðferð 1-24 mánuði voru 281 þúsund krónur á mánuði og 241 þúsund krónur á mánuði hjá þeim 48 sem voru 25 til 37 mánuði í meðferð.

Mynd 3: Metin meðalárslaun útskrifaðra eftir lengd þjónustu í mánuðum

Útreikningar Talnakönnunar.

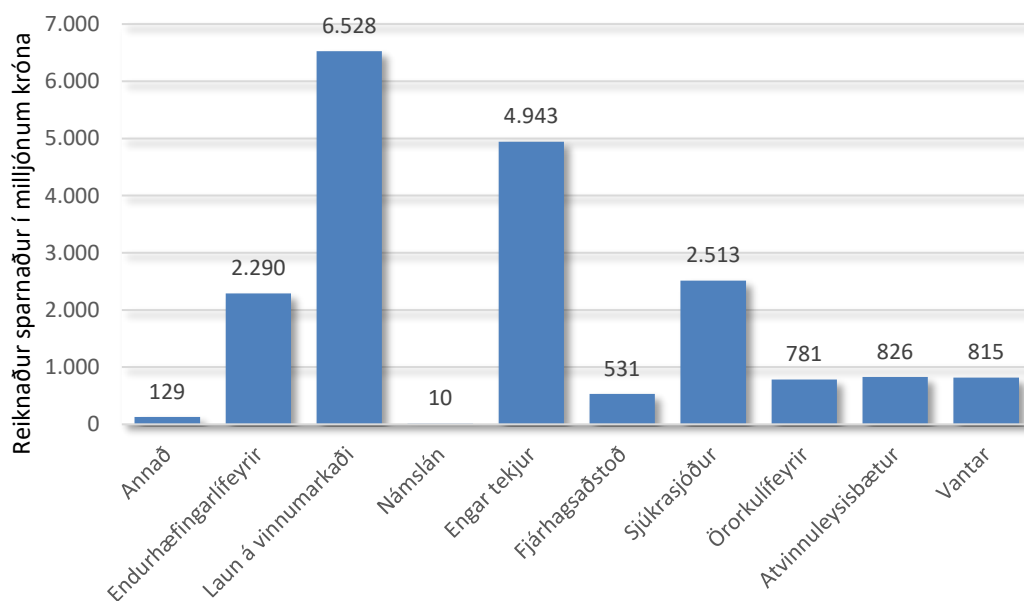
Mynd 3 gefur til kynna að reiknuð laun þeirra sem eru stutt í meðferð séu talsvert hærri að jafnaði en reiknuð laun þeirra sem krefjast lengri meðferðar. Skýringarnar gætu verið að há laun hvetji menn til þess að snúa hratt aftur til starfa. Rétt er að vekja athygli á því að miklu fleiri eru 1-24 mánuði í meðferð en hinir sem eru lengur. Jafnframt skal minnt á að hér er miðað við metin laun en ekki raunveruleg.

Árangur af starfinu

Mikill munur var á því hvernig árangurinn var eftir því hvernig staða fólks var þegar það hóf þátttöku hjá VIRK. Eins og gefur að skilja vegnaði mönnum almennt betur eftir því sem þeir komu fyrir í endurhæfingu eftir að sjúkdómur hófst eða slys varð. Hér að neðan eru sýndar nokkrar myndir þar um, en ekki eru um að ræða tæmandi úttekt.

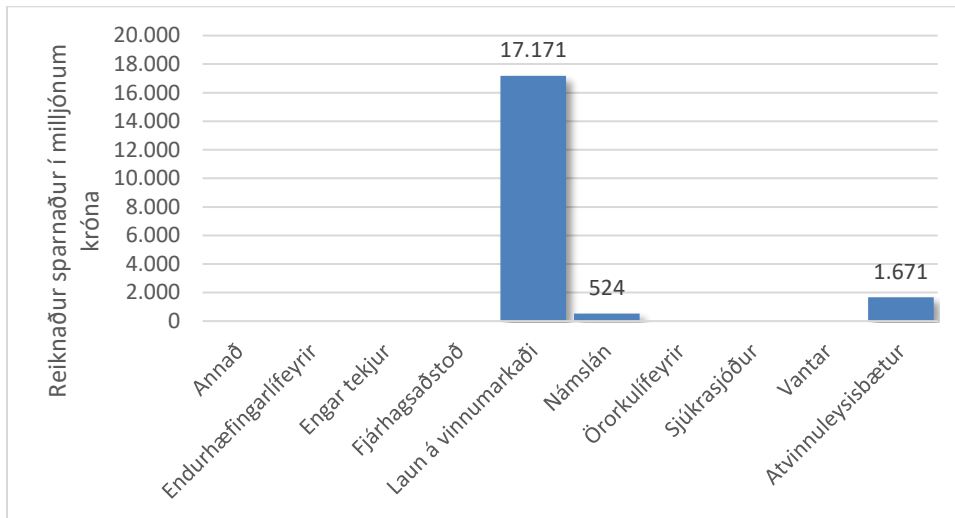
Á myndunum hér á eftir er sýnt hvernig einstaklingum sem nutu þjónustu VIRK reiddi af miðað við grunnmat, það er mat þegar þeir koma inn í ferlið. Mynd 4 bendir til að mestur reiknaður árangur náist hjá þeim sem voru á vinnumarkaði þegar þeir hófu meðferð, en einnig þeim sem ekki voru með tekjur, voru í sjúkrasjóði eða á endurhæfingarlífeyri. Í þetta sinn eru óvenju margir sem komust í vinnufært ástand, en höfðu verið tekjulausir við upphaf meðferðar.

Mynd 4: Reiknaður ábati miðað við stöðu þegar einstaklingur kom til VIRK

Fjárhæðir í milljónum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

Mynd 5: Hvað sparast mikið við starf VIRK miðað við stöðu við útskrift?

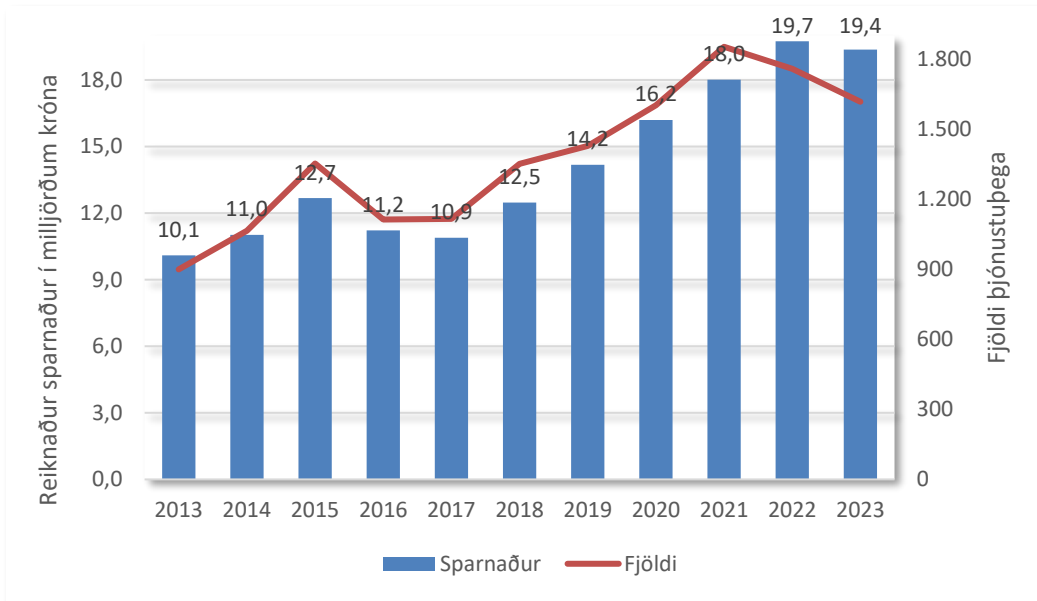

Fjárhæðir í krónum. Útreikningar Talnakönnunar.

Mynd 5 sýnir hvernig reiknaður bati var við útskrift. Hann er mestur hjá þeim sem komast í launaða vinnu, en hún er væntanlega markmið flestra sem til meðferðar koma. Mynd 4 og Mynd 5 gefa til kynna að eftir miklu getur verið að slægjast ef endurhæfing tekst vel til. Þarna er fjárhagslegur hagnaður reiknaður í milljörðum króna, en auk þess er auðvitað hagnaður einstaklingsins af því að hafa öðlast starfshæfni á ný. Loks má reikna með því að ýmissa samfélagslegur kostnaður verði mun minni en ella, til dæmis kostnaður heilbrigðiskerfisins, en hann er ekki metinn hér.

Næst er borinn saman fjöldi þeirra sem útskrifuðust árið 2023 við þá sem útskrifuðust árin 2013 til 2022. Á mynd 6 má sjá að fjöldi útskrifaðra minnkaði frá 2022 til 2023 en reiknaður sparnaður stendur nánast í stað á föstu verðlagi 2023.

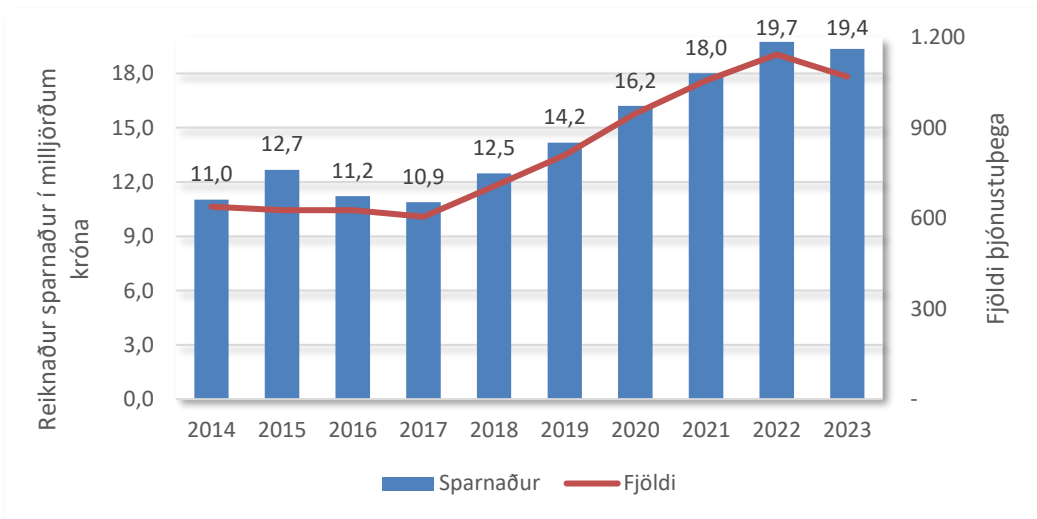
Mynd 6: Reiknaður sparnaður 2013 til 2023 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2023 og fjöldi útskrifaður (h. ás)

Fjárhæðir í milljörðum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

Miklu skiptir hve margir þeirra sem fara í gegnum meðferð komast í vinnu, nám eða geta að minnsta kosti sótt um atvinnuleysisbætur. Á Mynd 7 sést þessi fjöldi árin 2014-23.

Mynd 7: Reiknaður sparnaður 2014 til 2023 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2023 og fjöldi í vinnu (h. ás)

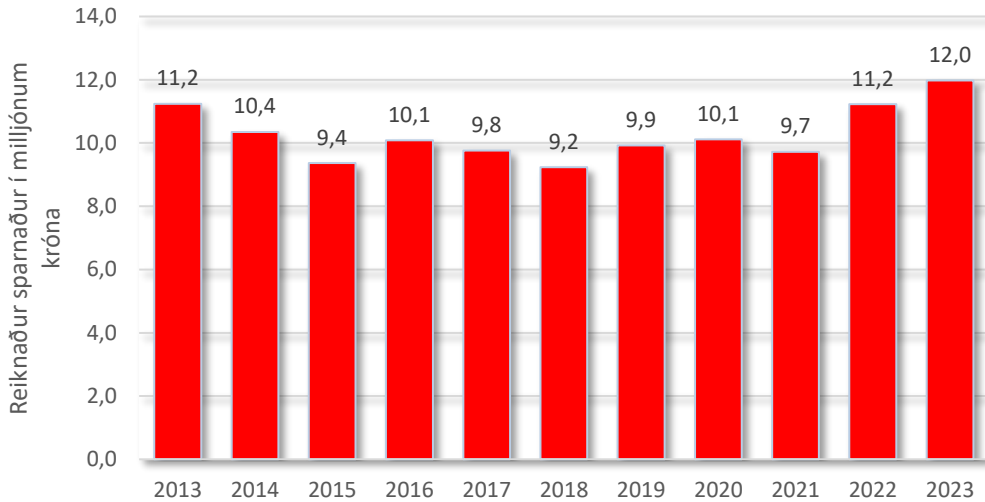

Fjárhæðir í milljörðum króna. Útreikningar Talnakönnunar. Með fjölda í vinnu eru taldir þeir sem eru í námi og á atvinnuleysisbótum.

Mynd 7 sýnir að þrátt fyrir að færri hafi lokið meðferð er áætlaður ábati vegna starfseminnar svipaður. Færri luku meðferð hjá VIRK árið 2023 og þeir sem komust í vinnu, nám eða atvinnuleysisbætur voru líka færri en árið áður eða 1.069 á móti 1.143 árið 2022.

Jafnframt er reiknaður meðalsparnaður á hvern útskrifaðan einstakling miðað við fast verðlag 2023.

Mynd 8: Reiknaður meðalsparnaður á útskrifaðan einstakling hjá VIRK 2013- 2023 (fast verðlag 2023)

Fjárhæðir í milljónum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

Myndin sýnir að reiknaður sparnaður á hvern útskrifaðan einstakling á föstu verðlagi er meiri en áður. Reiknaður meðalsparnaður á einstakling vegna starfseminnar hefur verið frá 9,2 milljónum og upp í 12 milljónir (eða 10,6 milljónir +/- 1,4 milljónir), allt á verðlagi ársins 2023.

Meðalsparnaður hækkar árið 2023 frá árunum á undan, vegna þess að laun hafa hækkað að raunvirði.

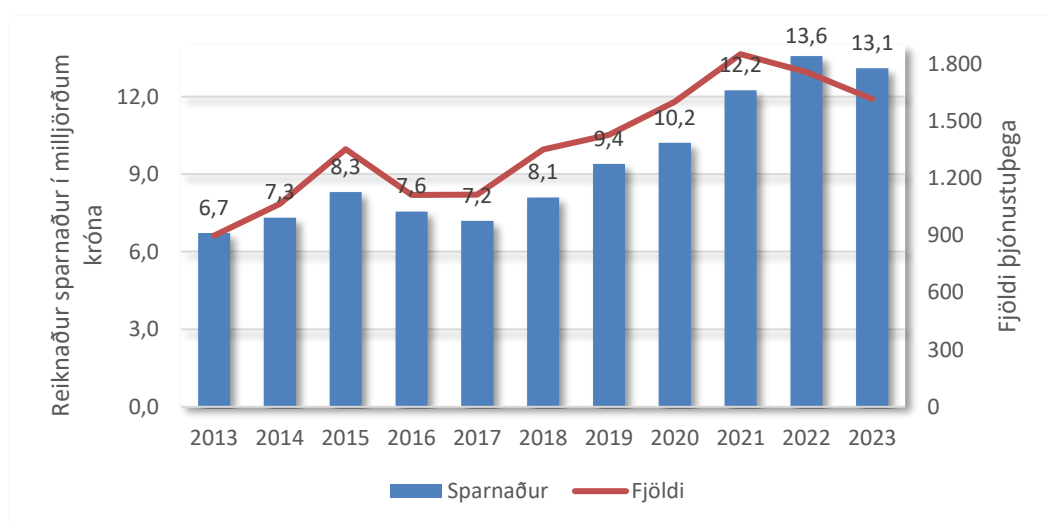
Frávikagreining

Hér að framan er reiknaður sparnaður metinn með sama hætti og í fyrri skýrslum, það er miðað er við að þeir sem náðu bata hefðu án meðferðar verið óvinnufærir í 60 mánuði (fimm ár). Með þessum forsendum er niðurstaðan um 19,4 milljarðar króna. Eins og vikið hefur verið að í fyrri skýrslum er útilokað að gefa eina „réttu“ tölu um hvernig meta á árangurinn og því eðlilegt að skoða líka útkomu ef miðað er við aðrar forsendur.

Hvernig hefði niðurstaðan verið ef t.d. væri miðað við 36 mánuði, svo dæmi sé tekið? Á Mynd 9 og Mynd 1010 hér á eftir ef miðað við að án meðferðar hefðu viðskiptavinir VIRK verið óvinnufærir í þrjú ár.

Myndirnar sýna sams konar ferla og sömu meginniðurstöðu og fyrri myndir, þ.e. að reiknaði sparnaðurinn er mjög mikill eða um 13 milljarðar króna á móti kostnaði upp á um 4,1 milljarð króna.

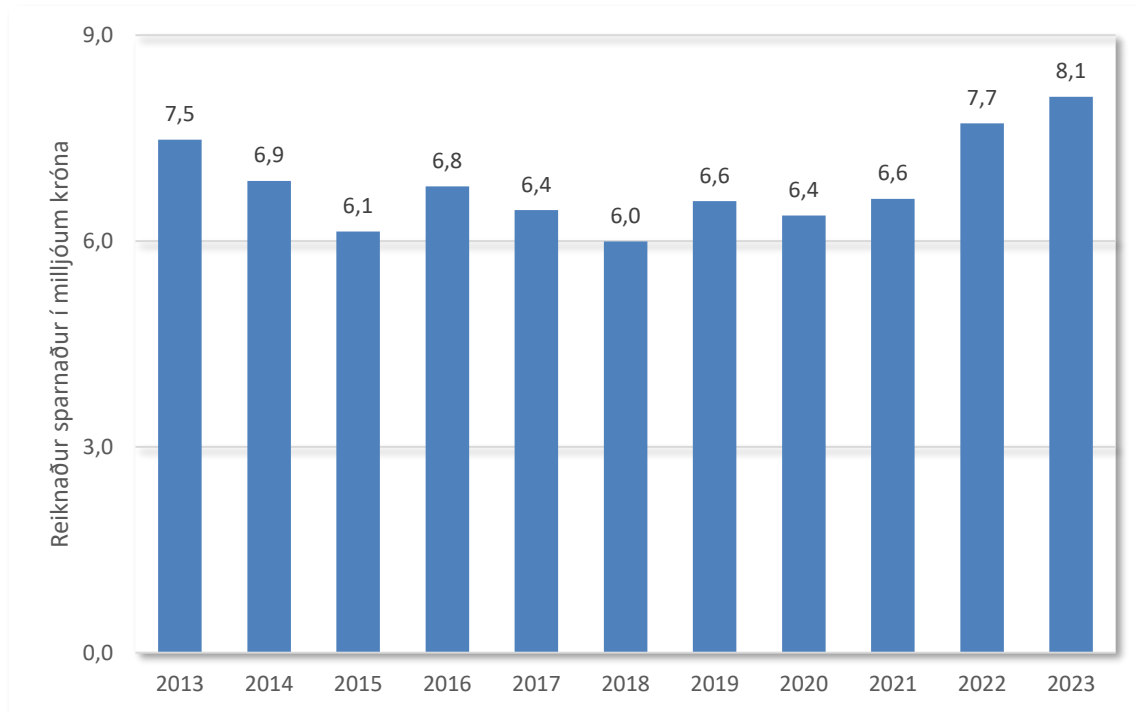
Mynd 9: Reiknaður sparnaður 2013 til 2023 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2023 og fjöldi útskrifaður (h. ás). Óvinnufærni í 36 mánuði

Fjárhæðir í milljörðum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

Á Mynd 10 má svo sjá meðalsparnað á einstakling miðað við að meðferð hefði tekið 36 mánuði ef ekki hefði komið til starfsem VIRK. Reiknaði ábatinn er á bilinu 6,0 til 8,1 milljón króna á hvern einstakling.

Mynd 10: Reiknaður meðalsparnaður 2013 til 2023 á útskrifaðan einstakling hjá VIRK 2013- 2023 (fast verðlag). Óvinnufærni í 36 mánuði

Fjárhæðir í milljónum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

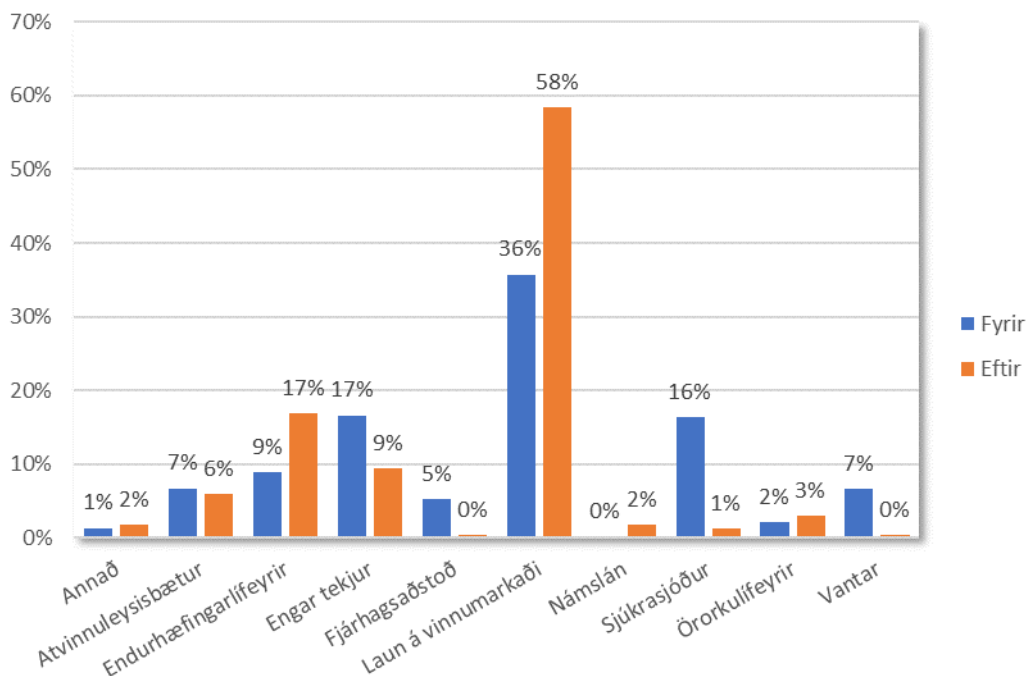
Þessar vangaveltur sýna að jafnvel miðað við íhaldssamari forsendur benda niðurstöður til þjóðhagslegrar arðsemi af starfseminni.

Hvernig er reiknað?

Aðferðin er með sama hætti og gert var í fyrra vegna ársins 2022. Eins og áður hefur verið vikið að skipta forsendur miklu máli. Reiknað hefur verið miðað við að þeir sem voru í vinnu, fóru á atvinnuleysisbætur eða námslán við útskrift hefðu allir verið 60 mánuði (fimm ár) óvinnufærir. Reiknað til samanburðar tilvik sem miðar við óvinnufærni í 36 mánuði, en í forsendum af þessu tagi er aldrei hægt að gefa sér eina „réttu“ tölu. Mestu skiptir þó að ábatinn af starfseminni, sem vissulega er erfitt að reikna af nákvæmni, sé meiri en kostnaðurinn við reksturinn. Jafnframt er vakin athygli á því að í námunda við meðaltalið 60 mánuði er um 1,3% frávik í plús eða mínus eða nálægt +/-261 milljónir króna.

Á Mynd 11 má sjá hvernig staða þeirra sem nutu þjónustunnar var við upphaf og lok meðferðar hjá VIRK árið 2023. Á myndinni sést að þeim fjölgar mest sem eru í launaðri vinnu, en einnig er mikil fjölgun þeirra sem fá endurhæfingarlífeyri. Aftur á móti fækkar þeim mest sem fá aðstoð frá sjúkrasjóði eða þiggja fjárhagsaðstoð, en það eru tímabundin úrræði. Einnig fækkar í þeim hópi sem hefur engar tekjur.

Mynd 11: Framfærsla við grunnmat (framfærsla 1) og við útskrift (framfærsla 1). Hlutfallsleg skipting

Útreikningar Talnakönnunar

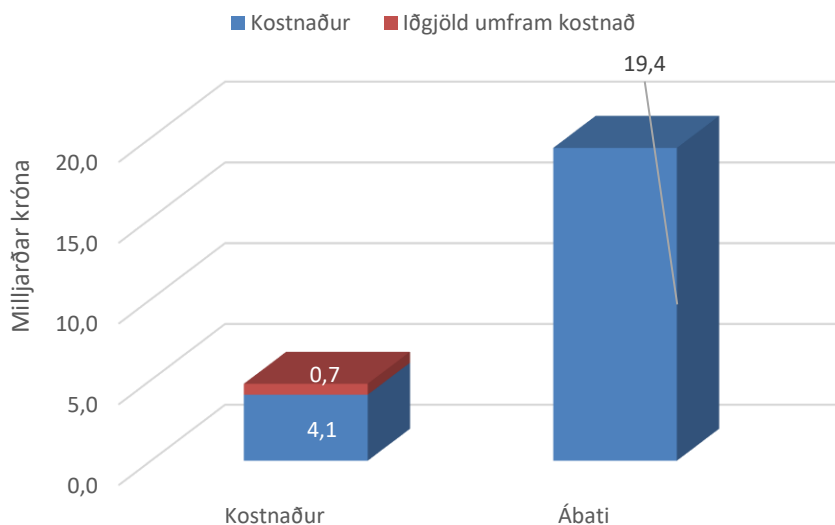
- ▶ Hægt er að gefa sér ýmsar forsendur við matið. Erfitt er að segja hve lengi hver um sig hefði orðið óvinnufær, ef ekkert hefði verið að gert.
- ▶ Sumir hefðu getað náð árangri upp á eigin spýtur, meðan aðrir hefðu hugsanlega hlotið varanlega örorku.
- ▶ Ef einstaklingur er á örorkulífeyri hjá lífeyrissjóðum eða TR við komu til VIRK kemur inn til VIRK og útskrifast á vinnumarkað (þ.e. er með laun á vinnumarkaði, atvinnuleysisbætur eða námslán við útskrift) er reiknað með að einstaklingurinn hefði farið á varanlega örorku án aðkomu VIRK. Þannig eru um 0,8 milljarðar króna í reiknaðan ábata. Reynslan sýnir að mjög fáir einstaklingar á örorkulífeyri fara aftur á vinnumarkað, en skýrslu nefndar sem fór yfir þjónustu VIRK er þó sagt að þeim sem endurhæfast fari fjölgandi.
- ▶ Ef einstaklingur er á endurhæfingarlífeyri hjá TR við komu til VIRK og útskrifast á vinnumarkað er reiknað með að helmingur þeirra hefði farið á örorku út starfsævina. Þetta er í samræmi við þær tölur sem hafa komið frá TR en þær sýna að um helmingur þeirra sem fer á endurhæfingarlífeyri endar á örorkulífeyri.
- ▶ Reiknað er með að hinn helmingurinn hefði komist á vinnumarkað eftir 60 mánuði. Reiknaður ábati vegna þessa er rúmlega 2,3 milljarðar króna.
- ▶ Með sama hætti er horft á þá einstaklinga sem voru ekki á launum þegar þeir komu inn í meðferð hjá VIRK en voru í vinnu, fóru á atvinnuleysisbætur eða námslán við útskrift. Reiknaður ábati vegna þessa er rúmlega 4,9 milljarðar króna. Ef til vill er það of hátt hlutfall að miða við helming fyrir þennan hóp, því tekjuleysið kann að stafa af öðru en óvinnufærni.
- ▶ Með aðra er horft á að þeir sem voru í vinnu, fóru á atvinnuleysisbætur eða námslán við útskrift hefðu allir verið 60 mánuði (fimm ár) óvinnufærir.
- ▶ Ekki er gert ráð fyrir varanlegri örorku hjá neinum í þessum hópi, en hún kostar samfélagið auðvitað mjög mikið.
- ▶ Tala mánaða í meðferð er dregin frá 60 og niðurstöðutalan margfölduð með reiknuðum launum. Reiknað var núll, ef meðferð tók lengri tíma en 60 mánuði.
- ▶ Formúlan fyrir síðasta hópinn er:
- ▶ $(60 - \text{mánuðir í meðferð}) \times \text{reiknuð laun}$
- ▶ Reiknað fyrir hvern og einn og fundin heildartala fyrir þá sem fara í launaða vinnu.
- ▶ Niðurstaðan gefur 19,4 milljarða króna í ávinning. Í fyrra var sambærileg tala 19,7 milljarðar (fast verðlag 2023, núvirt með launavísitölu).

- ▶ Breytingar í forsendu um einn mánuð gefa tæplega 1,3% frávik í plús eða mínus eða um +/-261 milljónir króna.
- ▶ Þetta þýðir að reiknaður sparnaður ef miðað er við 50 mánuði í stað 60 er reiknaði sparnaðurinn 16,8 milljarðar, um 14,7 milljarðar króna ef miðað væri við 42 mánuði, 11,5 milljarðar ef miðað er við 30 mánuði og 9,0 milljarðar ef miðað er við 20 mánuði.

Reiknaður sparnaður og niðurstöður bókhalds

Til fróðleiks má setja inn kostnað VIRK skv. ársreikningi árið 2023 með reiknuðum ábata.

Mynd 12: Kostnaður og reiknaður ábati af starfi VIRK 2023

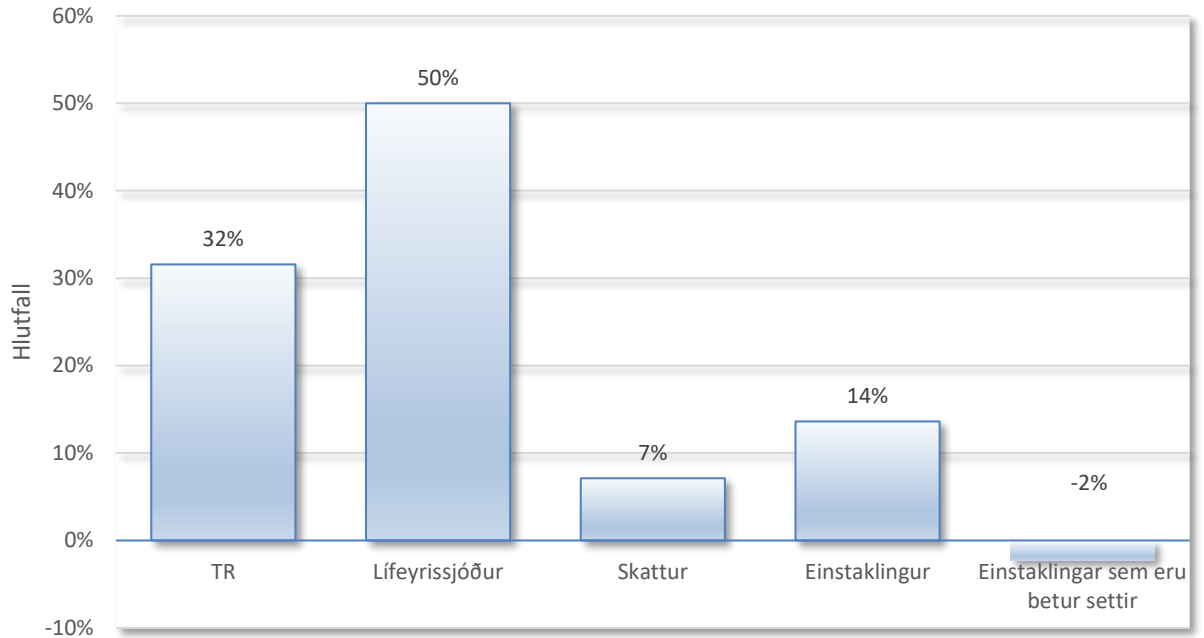

Tölur á myndinni eru í milljörðum króna. Blái hluti vinstri súlunnar sýnir kostnað árið 2023, en hann var sem næst sá sami og iðgjöld. Kostnaður var 4,1 milljón króna en tekjur, iðgjöld að viðbættu framlagi ríkisins, tæplega 4,8 milljónir króna. Heimild: Ársreikningur VIRK. Útreikningar Talnakönnunar.

- ▶ Einnig var reiknað tryggingafræðilegt núvirði starfsævi við útskrift fyrir sérhvern einstakling og flokkað eftir hópum.
- ▶ Niðurstaðan er sú að heildarvirðið hafi verið 80,5 milljarðar króna. Þar af reiknast 48,2 milljarðar króna á þá sem fara í launaða vinnu.
- ▶ Ávinninginn má reikna sem hlutfall af þessari tölu, t.d. að einn af hverjum tveimur hafi öðlast bata fyrir tilstilli VIRK. Kostnaðurinn er aðeins 16,8% af þeirri tölu, eða 1/6 hluti.
- ▶ Þessir útreikningar sýna að það er ekki hægt að benda á eina tölu sem hagnað af endurhæfingarstarfinu. Hins vegar benda tölurnar til þess að hann sé mikill.

Til fróðleiks var sett fram hvernig áætlaður ábati skiptist milli Tryggingastofnunar, lífeyrissjóða, einstaklinganna og ríkisins í formi skatttekna. Þetta sést á Mynd 13:

Mynd 13: Skipting ábata af starfi VIRK 2023

Útreikningar Talnakönnunar.

Á Mynd 13 er rétt að benda á að einstaklingar sem eru með lág laun geta verið betur settir fjárhagslega ef þeir fara á örorkulífeyri Tryggingastofnunar. Þeir eru táknaðir með neikvæðu súlunni lengst til hægri. Ef um ungt fólk er að ræða er líklegt að launin muni hækka síðar á ævinni þannig að slíkur „hagnaður“ er þá aðeins tímabundinn.

Miðað við þetta var reiknaður hagnaður lífeyrissjóða í heild um 9,7 milljarðar króna (6,6), reiknaður hagnaður Tryggingastofnunar um 6,1 milljarðar króna (4,1) og ríkið fær viðbótar reiknaðar skatttekjur upp 1,4 milljarða króna (0,9). (Tölurnar miða við að án meðferðar hefðu allir verið frá í 60 mánuði, en tölurnar í sviga miða við 36 mánaða fjarveru). Ofan á þetta kemur svo hagur einstaklingsins, sem er bæði fjárhagslegur og í formi þeirra lífsgæða sem felast í því að geta tekið þátt í samfélaginu.

Niðurstaða

- ▶ Þessi greining gefur vísbendingu um hverju starf VIRK skilaði á árinu 2023.
- ▶ Ábatinn af starfseminni skilar sér bæði til Tryggingastofnunar, lífeyrissjóða og ríkisins í formi aukinna skatttekna. Ofan á það bætist ábati einstaklingsins.
- ▶ Mjög erfitt er að finna einhlítan mælikvarða á árangurinn, en mikilvægt er að skoðaðar séu sömu kennitölur frá ári til árs sem gefa þá vísbendingu um þróun. Þá er auðvitað líka mikilvægt að útreikningar byggji á skynsamlegri nálgun, en í útreikningum af þessu tagi er ómögulegt að gefa eina tölu um sparnað af starfseminni. Jafnvel íhaldsamar forsendur gefa til kynna jákvæða niðurstöðu.
- ▶ Til þess að fá betri hugmynd um hvaða áhrif meðferðin hefur þyrfti að gera viðameiri könnun þar sem fengnar yrðu upplýsingar um tekjur þeirra sem meðferðarinnar njóta í nokkur ár áður en hún hefst og eftir að henni lýkur. Slík rannsókn þyrfti að vinnast í samvinnu við skattayfirvöld og með samþykki Persónuverndar.
- ▶ Talnakönnun leggur sem fyrr áherslu á að matið er mikilli óvissu háð, en telur að niðurstöðurnar bendi eindregið í þá átt að starf VIRK sé arðbært.
- ▶ Í skýrslu nefndar sem fór yfir þjónustu VIRK er niðurstaðan að: „Þegar litið er á alla sjóðfélaga hefur örorkubyrði lífeyrissjóðanna minnkað nokkuð“, en þegar borin var saman örorkubyrðin 2015-2019 við árin 2000-2004 (áður en VIRK hóf starfsemi) lækkaði byrðin um 13,7% milli tímabila, einkum hjá körlum. Jafnframt er það niðurstaða skýrslunnar að batinn af starfsemi VIRK hafi frá 2013-19 verið um þrefaldur rekstrarkostnaðurinn.

